

SANT PERE I SANT PAU (A) 2014

L'Església uneix en una sola festa Pere que ha acompanyà Jesús des del començament i Pau que trobat el Ressuscitat a les portes de Damasc. Un i l'altre van combatre i van córrer fins al final i van ser fidels. Els dos han esdevingut pilars de l'Església.

LA TAULA DE LA PARAULA

PRIMERA LECTURA- Fets 12, 1-11

Després de Pasqua, els apòstols seguiren el mateix camí que el seu Mestre. Com ell, es van haver d'enfrontar a les persecucions i a la mort violenta. El fragment que llegim avui dels Fets dels Apòstols ens narra les tribulacions de Pere i de Jaume, els dos primers deixebles elegits per Jesús a la vora del llac de Galilea (Lc 5, 1-11). Jaume, germà de Joan, membres del grup dels Dotze, és mort per Herodes. Aquest grup ha estat trencat per la traïció de Judes. Abans de Pentecosta, Pere ha proposat reemplaçar el desertor elegint-ne un d'entre els homes que ens han acompanyat mentre el Senyor Jesús ha viscut entre nosaltres des del seu baptisme per mans de Joan fins el dia que va pujar al cel (Ac 1, 21-22). En el text que llegim avui, contràriament al que feren amb Judes, Jaume no és reemplaçat. A Pentecosta, el grup dels Dotze s'havia reconstituït per rebre l'Esperit Sant promès per Jesús. Ells representaven el conjunt del poble de la Nova Aliança. Ara, s'ha girat pàgina. Una primera generació desapareix, la dels testimonis oculars. Arriba al segona generació, de la que Pau n'és el representant més il·lustre. No havent conegut Jesús de Natzaret, aquesta nova generació ha rebut el missatge del ressuscitat. Ella, a la vegada, el transmet.

Com Jaume, però de manera menys violenta, Pere és també perseguit. Es recorden les paraules de Jesús: *Us agafaran* (Lc 21, 12). De manera significativa el relat menciona que Pere és arrestat durant la setmana de Pasqua. Record discret de l'altra setmana de Pasqua, la de l'arrest i la mort de Jesús. I també la de la negació de Pare. Però Pere ha canviat. Ell no es fa enrere. Pateix tranquil·lament la seva sort i dorm entre dos soldats. Pere no està perdut. La pregària de l'Església l'acompanya. Déu l'assisteix. A l'hort de Getsemaní, un àngel havia aparegut per confortar Jesús (Lc 22, 43). Aquí, l'Àngel del Senyor intervé per alliberar Pere, la missió del qual encara no és acabada. A la sortida de la presó, Pere va a casa de Maria, mare de Marc (futur acompanyant de viatge de Pere i futur evangelista) després se'n va a un altre lloc (Ac 12, 17). Al·lusió probable a Roma, la ciutat del seu últim testimoniatge.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

El lector marcarà les dues formes del relat:

* la forma passiva on s'exposa la situació de l'Església de Jerusalem:

i el context de l'arrest de Pere:

. En aquells dies, el rei Herodes detingué alguns de l'Església per fer-los mal. Féu matar amb l'espasa Jaume, el germà de Joan, i quan s'adonà que això era ben vist dels jueus, féu agafar també Pere.

Eren els dies dels Àzims. El féu tancar a la presó i confià la seva guarda a quatre esquadres de soldats, amb el propòsit de fer-lo comparèixer davant el poble després de Pasqua.

amb el remarcar de l'actitud de l'Església:

Mentre Pere era a la presó ben vigilat, la comunitat pregava Déu per ell sense parar.

Forma activa i dinàmica en que es manifesta l'autoritat de l'Àngel:

Herodes ja anava a fer-lo comparèixer, però la nit abans, mentre Pere dormia entre dos soldats, lligat amb dues cadenes, i els sentinelles feien guàrdia davant la porta de la presó,

tot d'una l'àngel del Senyor es presentà, i la cambra s'omplí de claror. L'àngel tocà Pere, el desvetllà i li digué: «

De pressa, aixeca't!» I les cadenes li caigueren de les mans.

Li digué: «Cenyeix-te i posa't les sandàlies». Pere ho va fer,

i l'àngel va afegir: «Pren el mantell i segueix-me».

- L'esglai final de Pere serà anunciat per un curt espai de silenci.

Pere sortí a fora i el seguia, sense saber que això que l'àngel feia era de veritat, es pensava tenir una visió. Passaren la primera guàrdia, passaren la segona, i arribaren a la porta de ferro que dóna a la ciutat. La porta s'obrí tota sola, i ells sortiren, anaren fins a la primera cantonada, i l'àngel el deixà.

En el context de la Pasqua, aquest relat és assimilat als de la resurrecció de Crist i l'esglai de Pere reclama un acte de fe: *Llavors Pere, tornant en si, digué: «Ara veig que el Senyor ha enviat de debò el seu àngel i m'ha alliberat de les mans d'Herodes i de tot el que el poble dels jueus esperava contra mi».*

EL SALM 33

El salm ha estat escollit a causa de la menció de l'àngel del Senyor que acampa entorn d'ell per alliberar els qui el temen. Amb els versets 5 i 6 del salm 34 que el segueix, són les dues úniques referències de l'Àngel del Senyor a tot el Salteri. Aquest llenguatge bíblic indica que Déu és present de manera perdurable entre els seus, disposat a acompanyar-los, sempre a punt per alliberar-los. Nosaltres podem posar aquest salm a la boca de la comunitat cristiana de Jerusalem al moment de l'arrest de Pere. Avui nosaltres ens el podem fer nostre per dir la nostra confiança en el Senyor. Que ell ens salva de totes les nostres angoixes.

APROFUNDIR AQUESTA PARAULA 2 Timoteu 4, 6-8. 17-18

La lectura comporta dos extrems del final de la segona carta a Timoteu. El primer fa al·lusió a la "partida de l'apòstol. La paraula grega emprada aquí es tradueix literalment per aixecar l'àncora, fer-se a la vela. Associat al mot sacrifici, evoca el pas a l'altra riba on el Senyor espera Pau per posar-li la medalla d'or, la corona, guanyada. Pau no ha flaquejat en la dificultat i en la persecució tan llargues que l'ha conduït de les portes de Damasc fins a Roma. Malgrat les dificultats de tota casta i els perills, ell ha romàs fidel...

El segon fragment fa al·lusió al procés de Pau durant el qual s'ha sentit tot sol: tothom m'ha abandonat. Aquesta afirmació s'ha d'unir al que continua i al final de la carta durant la qual Pau saluda els seus nombrosos col·laboradors que li han restat fidels. El Senyor no ha abandonat Pau. Ell assisteix l'apòstol com un bon advocat. Com en el salm 21 "Salva'm de la boca del lleó", el Senyor de les grapes (arpes- urpes) del lleó. Pot ser ens trobem davant d'una metàfora reial. El lleó pot designar el tribunal imperial. Absolt al primer procés, Pau mira d'anar fins al final de la missió que el Senyor li ha confiat, fins el dia que entrarà definitivament a la glòria del cel.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

L'elogi que Pau sembla fer d'ell mateix en aquest fragment de la carta a Timoteu no té altra finalitat que atreure la mirada vers l'autor de tot bé. El lector sabrà evidenciar aquesta perspectiva de Pau notant:

- l'abandó de Pau en mans del Senyor: *Estimat, pel que fa a mi, la meva vida ja és oferta com una libació vessada sobre l'altar. Ja m'ha arribat el moment de desfer les amarres i deixar el port. Després de lluitar en aquest noble combat i acabada la cursa em mantinc fidel. I ara ja tinc reservada la corona que m'he guanyat. El Senyor, jutge justíssim, me la donarà quan serà el dia, i no tan sols a mi, sinó a tots els qui enyoren la seva manifestació.*

- El canvi del text:

L'acció del Senyor amb Pau: *El Senyor m'assistia i em donà forces perquè acabés de proclamar el missatge de l'evangeli, i poguessin escoltar-lo tots els pagans. I Déu m'ha salvat de la gola del lleó..*

- La conclusió on ja no és qüestió de Pau, sinó sols del Senyor: *El Senyor em salvarà de tots els qui em volen perjudicar i em guardarà per al seu Regne celestial.*

A ell sigui donada la glòria pels segles dels segles. Amén

COMENTARI A L'EVANGELI

La confessió de fe de Pere:

Al llarg de l'evangeli de Mateu que anem llegint aquest cicle A, podem seguir Jesús, retirant-se davant dels seus adversaris i fent-nos entrar d'etapa en etapa, amb els seus deixebles, en un itinerari més espiritual que geogràfic, un itinerari a la descoberta de la seva vertadera identitat i de la seva missió. Després d'una nova controvèrsia amb els fariseus, que li demanen de fer-los veure un signe, Jesús arriba, amb els seus deixebles, en plena terra pagana, a Cesarea, anomenada "de Felip", prop de les fonts del Jordà, *La població greco-siriana de la ciutat i el seu culte al déu Pan i de les Nimfes*, observa Cl. Tassin, *formen un marc ben prou semblant a l'ambient de l'Església de Mateu. Al temps de Jesús, el príncep Felip, fill d'Herodes el Gran, reconstruí la ciutat amb gran despeses; en aquesta obra urbana, la imatge de la "pedra" de fonament (v. 18) pren un cert relleu (L'Évangile de Mattieu, p. 173)*

És allà que Jesús, abans de començar el seu darrer viatge a Jerusalem, posa als qui l'han seguit fins allí la pregunta crucial amb la que s'obre l'evangeli d'aquesta festa.

- El Fill de l'home, -pregunta primer Jesús, qui diu la gent?
+ el Fill de l'home, és a través d'aquesta figura misteriosa (cf Dn 7, 13) que es repeteix trenta vegades a l'evangeli de Mateu, Jesús parla de si mateix i de la seva missió: un vertader home, en relació única amb el Déu salvador.

+ com a resposta a la seva pregunta, els deixebles van desplegant un ventall d'opinions que s'expressen sobre açò.

La resposta dels deixebles, nota J. Radermakers, depèn d'una bona informació: Herodes veia en ell Joan Baptista ressuscitat (14, 2); d'altres el prenien com el profeta dels temps messiànics, Elies (cf Mal 3, 23-24); d'altres encara com una de les grans figures profètiques sorgides de la història passada. Mateu només parla de Jeremies pot ser pel seu caràcter a la vegada fort i effacé, contestatari i contestat. Però és notable que tots fan referència al passat; per cap Jesús és considerat com aquell que aconsegueix les promeses, encara menys com aquell que és la promesa aconseguida (Au fil de l'Évangile selon saint Mattieu, 216)

Aquesta vegada.

I vosaltres – interroga Jesús, intepel·lant-los directament Qui deis que som jo? J.Radermakers comenta encara: *El verb "dir", significa més en una concepció semítica, que en la nostra: "dir" és també "fer", d'on la gravetat d'una paraula que no realitza el que ella diu" (o.c. 217).*

Tu ets el Messies, el Fill de Déu vivent!, respon Simó Pere en una professió de fe on ell es manifesta, no solament com a portaveu dels deixebles, sinó com el seu model per a una fe cristiana autèntica.

La seva resposta, suggereix C. Tassin, "reprèn sens dubte un "credo" litúrgic de l'Església de Mateu (idem.). Aquesta resposta confessa la fe cristiana en la seva integritat.

+ Tu ets el Messies (en grec: *Christós*), és a dir l'Ungit de Déu anunciat pels profetes; aquell que va a portar a terme les esperances d'Israel aconseguint totes les promeses de Déu al seu poble.

... el Fill, és a dir lligat a Déu per una relació sens igual.

... del Déu vivent, és a dir, en la línia de la Bíblia, el Déu que dóna la vida, i pels cristians, el Déu que ha ressuscitat Jesús d'entre els morts.

Feliç tu", encadena immediatament Jesús, adoptant la forma bíblica de Benaurança per saludar el fill de Jonàs aquell que l'acaba d'identificar com el Messies, el Fill del Déu vivent". Perquè aquesta professió de fe, Simó – Pere no l'ha pogut pronunciar per raó de car i sang", és a dir, per mitjà de recursos d'una humanitat tota fràgil, sinó solament per raó d'una revelació divina. *El text no atribueix a Pere un mèrit particular- comenta encara Tassin-; no es*

tracta d'un heroi de la fe: l'evangelista ja ho ha mostrat i ho mostrarà encara. El relat remarca només l'exactitud de la fe de Pere perquè ve d'una revelació divina (o.c. p. 175).

La promesa de Jesús a Pere:

Les paraules solemnes que Jesús adreça a Simó Pere són pròpies de l'evangeli de Mateu.

Tu ets Pere, i sobre aquesta pedra...

+ A la Bíblia, el nom d'algú expressa la seva personalitat profunda, i el canvi de nom manifesta que la missió divina fa d'aquell qui la rep una altra persona. Així Abram, esdevenint Abraham, s'havia vist confiar la missió de ser la "roca" d'on sortiria un poble (Is 52, 1-2)

+ Donant a *Simó fill de Jonàs* el nou nom de PERE – que substituirà l'anterior- Jesús simbolitza la missió que li confia: ell serà la "pedra" de fonament, la roca que assegurarà la solidesa de l'edifici que construirà.

... edificaré la meva Església...

+ A la Bíblia, la paraula ESGLÉSIA (que té com arrel el verb "convocar") designa l'assemblea religiosa d'Israel, l'assemblea d'aquells a qui Déu ha convocat per a ser, enmig dels homes, el poble de l'Aliança, poble-signe del seu amor i de la seva misericòrdia.

+ Emprat aquí, per primera vegada a l'Evangeli de Mateu, la paraula designa la reunió de tots aquells que Jesús convocarà, més enllà de totes les fronteres per ser, enmig dels homes, el poble de la nova Aliança, poble-signe d'una salvació oferta a tots els homes.

Si ella es sosté sobre aquesta roca que és Pere, els poders de la mort no podran res contra aquesta Església.

... et donaré les claus del Regne dels cels.

No ens hem d'imaginar les nostres claus modernes, sinó les dels antics palaus reials. Aquestes s'assemblaven a grosses barres que un portava a les espatlles. Donar les claus a algú, era investir simbòlicament en la funció com a primer ministre.

+ Donant les claus del Regne dels cels a Pere, Jesús fa de l'Apòstol el seu primer ministre. Li confia el poder que té ell mateix, a l'Apocalipsi 3, 7: "*Això diu el Sant, el Veraç, el qui té la clau de David, el qui obre, i ningú no pot tancar, el qui tanca, i ningú no pot obrir (un text en referència amb Is 22, la nostra primera lectura).*

El rol, el paper que aquí se li atribueix és ben terrenal, no és pas *el de conserge del paradís* (Cl. Tassin): Pere serà el garant i l'interpret del missatge alliberador de Jesús, el Messies, el Fill de Déu vivent.

Tot el que lligaràs a la terra serà lligat als cels.

Lligar/ deslligar és una expressió semítica que s'ha de comprendre globalment: ajuntant els contraris, designa la totalitat del poder: ja sigui establir regles, ja sigui excloure de la comunitat o fer-hi entrar.

+ A Mateu 18, 18, aquest mateix poder de lligar i deslligar és promès als deixebles, en plural. Així no és pas reservat a Pere, que el comparteix amb els altres responsables.